

ÖĞRENCİ

ADI: .....

SOYADI: .....

SINIFI: .....NO: .....

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ**ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ**

2023-2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

8. SINIFLAR 2. DÖNEM 2. YAZILI ÖRNEK SORULARI

Okulunuzun Adı

CEVAP ANAHTARI

İTA.8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.

1. Lozan Konferansı'na giden Türk heyetinin başkanı İsmet Paşa, konferansta Türk halkının haklarını savunma konusundaki kararlığını şu sözlerle vurgulamıştır:

"Biz Mondros'tan değil, Mudanya'dan geliyoruz."

İsmet Paşa'nın sözlerini iki ateşkes antlaşmasını genel hatlarıyla kıyaslayarak yorumlayınız. (10 puan)

Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşı'ndan Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak çekilmiştir. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti'nin egemenlik hakları kısıtlanmış, silah ve cephanelerine el konulmuş, ekonomisi galip devletlerin eline bırakılmış, tüm ülke işgallere açık hale getirilmiştir. Ancak Anadolu halkı milli bir mücadele vererek bu ateşkesin uygulanmasına karşı direnmiştir. Mudanya Ateşkes Antlaşması ile TBMM hükümeti, haklarını geri kazandığını galip devletlere kabul ettirmiştir.

(Öğrencilerin, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nı kaybetmesi sonucu imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşması ile ülkenin işgallere açık hale geldiğini, Mudanya Ateşkes Antlaşması ile haklarını geri kazandığını vurgulayan yanıtları tam doğru kabul edilecektir.)

İTA.8.4.3. Hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin toplumsal hayata yansımalarını kavrar.

2. Türk Medeni Kanunu'nun, Türk aile yapısında ve kadının toplumdaki yerinde meydana getirdiği değişikliklerden beş tanesini yazınız. (10 puan)

- Tek eşle evlilik kabul edildi ve evliliğe yaş sınırı getirildi.
- Evlenmede kadının rızasının alınması zorunlu hale getirildi.
- Evlilikte resmi nikah zorunlu oldu.
- Mirastan kadın ve erkeğin eşit pay alması sağlandı.
- Mahkemelerde kadın ve erkeğin şahitliği eşit sayıldı.
- Kadınlara istediği mesleğe girme hakkı tanındı.
- Kadınların boşanma hakkı erkeklerle eşit hale getirildi.

(Bu yanıtlardan herhangi beş tanesinin yazılması durumunda öğrenci, tam puan alacaktır. Yanıtların her birinin puan değeri 2'dir.)

İTA.8.4.4. Eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavrar.

3. Okulların bir kısmı ve medreseler, Şeriye ve Evkaf Vekâleti'ne bağlıydı. Avrupa tarzında eğitim veren kurumlar ise Maarif Vekâleti'nce yönetiliyordu. Ayrıca devlet kontrolü dışında azınlık okulları ve yabancı devletlerin açtığı okullar da eğitim faaliyetlerinde bulunmaktaydı. Eğitimin içinde bulunduğu bu durum, ülkede kültür çatışmasına yol açıyordu.

Cumhuriyet'in ilanından sonra çıkartılan hangi kanunlar ile eğitimdeki bu düzensizliklere son verilmiştir, yazınız. (10 puan)

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (5 puan)

Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun (5 puan)

İTA.8.4.5. Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.

4. "Bugün bilimin, tekniğin bütün kapsamıyla uygarlığın alevi karşısında filan veya falan şeyhin yol göstermesiyle maddi ve manevi mutluluk arayacak kadar ilkel insanların Türkiye topluluğunda varlığını asla kabul etmiyorum. Efendiler ve ey millet, iyi biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, mensuplar memleketi olamaz. En doğru ve en gerçek tarikat, medeniyet tarikatıdır."

Mustafa Kemal Atatürk bu sözleri hangi inkılap için söylemiştir, yazınız. (7 puan)

Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına ve Bir Takım Ünvanların Yasaklanmasına Dair Kanun.

(Sadece "Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılması" yazan öğrencilerin yanıtları da doğru kabul edilecektir.)

Bu kanunla yasaklanan ünvanlardan üç tanesini yazınız. (3 puan)

Türbedarlık, zaviyedarlık, şeyhlik, müritlik, dervişlik, dedelik, seyyitlik, emirlik, naiplik, falcılık, büyücülük, üfürükçülük gibi sıfat ve ünvanlar yasaklandı.

(Bu ünvan ve sıfatlardan herhangi üçünün yazıldığı yanıtlar tam doğru kabul edilecektir. Ünvanların her birinin puan değeri 1'dir.)

İTA.8.4.6. Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrar.

5. 17 Şubat 1923'te toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Türk vatandaşları yerli malı kullanımına teşvik edilmelidir.
- Yabancı sermayenin ülkeye girişi bir kurala bağlanmalıdır.
- Özel sektörün teşvik edilmesi için millî bankalar kurulmalıdır.

Bu kararlar ekonomi politikasının hangi temele oturtulmak istendiğinin göstergesidir, yazınız. (10 puan)

Ekonomi politikasının "millî (ulusal)" temele oturtulmak istendiğinin göstergesidir.

İTA.8.4.9. Atatürk ilke ve inkılaplarını oluşturan temel esasları kavrar.

6. Atatürk'ün aşağıda verilen sözleri, Atatürk ilke ve inkılaplarını oluşturan temel esaslardan hangilerini ifade etmektedir? Altlarına yazınız. (10 puan)

"Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."

Millî tarih bilinci (2 puan)

"Hürriyet ve istiklal benim karakterimdir."

Bağımsızlık ve özgürlük (2 puan)

"Millî emeller, millî irade yalnız bir şahsın düşüncesinden değil bütün millet fertlerinin arzu ve emellerinin birleşmesinden ibarettir."

Millî egemenlik (2 puan)

"Memleketler çeşitlidir; fakat uygarlık birdir ve bir milletin ilerlemesi için de bu tek uygarlığa katılması gerekir."

Çağdaşlaşma (2 puan)

"Bir millet, bir memleket için kurtuluş, esenlik ve başarı istiyorsa bunu hiçbir zaman yalnız bir kişiden istememeliyiz. Umumi kurtuluşu yine umumi çaba temin eder."

Millî birlik ve beraberlik (2 puan)

İTA.8.5.1. Atatürk Dönemi'ndeki demokratikleşme yolunda atılan adımları açıklar.

7. 1. **Durum:** 1925 yılında ülkenin doğusunda çıkan isyan nedeniyle Takrir-i Sükun Kanunu çıkartıldı. Bu kanuna dayalı olarak bazı üyelerinin isyanla bağlantılı oldukları gerekçesiyle Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın büroları ülke genelinde kapatıldı (3 Haziran 1925).

2. **Durum:** Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması, toplumu geri bırakan eski düzenin devamını isteyenleri cesaretlendirdi. Bu kişiler, partiye girerek veya destek vererek hükümeti yıpratmak ve amaçlarına ulaşmak istiyorlardı. Parti yöneticileri 17 Kasım 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkasının kendini dağıtma kararı aldığını açıkladılar. Böylece çok partili siyasal hayata geçmek için yapılan ikinci deneme de başarısızlıkla sonuçlandı.

Buna göre Atatürk'ün sağlığında çok partili siyasal hayata geçilememesinin nedeni nedir, yazınız. (10 puan)

Türkiye'de isyan çıkarmak isteyenlerin muhalefet partilerini araç olarak kullanmasından dolayı çok partili siyasal hayata geçilememiştir.

(Öğrencilerin bu doğrultuda verdiği benzer yanıtları da tam doğru kabul edilecektir.)

İTA.8.6.1. Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklar.

8. "Büyük hayaller peşinden koşan, yapamayacağımız şeyleri yapar gibi görünen sahtekâr insanlardan değiliz."

"Millî siyaset dediğim zaman, kastettiğim mana ve anlam şudur: Genel olarak erişilemeyecek hayali emeller peşinde koşmamak."

Atatürk'ün bu sözleri, Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerinden hangisini açıklamaya yöneliktir? (10 puan)

Gerçekçilik ve akılcılık ilkesini açıklamaya yöneliktir.

(İlkenin adının eksiksiz yazıldığı yanıtlar tam doğru kabul edilecektir. İlke adının eksik yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.)

İTA.8.6.2. Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan gelişmeleri analiz eder.

9. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yabancı okullarla ilgili yaşanan birçok olumsuzluğun cumhuriyet döneminde de yaşanmaması için gerekli önlemler alınmıştır. Yapılan düzenlemelere ve çıkarılan genelgelere özellikle Fransa karşı çıkmıştır. Bu konuda Fransa, elçiliği aracılığıyla Türk Hükûmeti ile görüşmek istemiştir. Türkiye'nin, yabancı okullar sorununu bir iç sorun saymasından dolayı Fransa'nın bu isteği kabul edilmemiştir. Türkiye'nin belirlediği kurallara uyan yabancı okullar eğitimlerine devam etmişler, uymayanlar kapatılmıştır. Böylece yabancı okullar sorunu çözüme kavuşturulmuştur.

Fransa'nın talebinin reddedilmesini tam bağımsızlık açısından değerlendiriniz. (10 puan)

Bu düzenlemeyle Fransa'nın ve diğer devletlerin Türkiye'de huzursuzluk çıkarması, ülkenin eğitim işlerine müdahale etmesi engellenmiştir.

(Öğrencilerin bu doğrultuda verdiği benzer yanıtları da tam doğru kabul edilecektir.)

İTA.8.6.3. Atatürk'ün Hatay'ı ülkemize katmak konusunda yaptıklarına ve bu uğurda gösterdiği özveriye kanıtlar gösterir. (Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkeleri ile Hatay'ın anavatanına katılması ilişkilendirilir.)

10. Atatürk 26 Kasım 1930'da Samsun'da bir liseyi ziyaretinde, öğrencilerden birini tahtaya kaldırarak Türkiye haritası çizmesini ister. Öğrencinin çizdiği haritayı inceleyen Mustafa Kemal Paşa, "Yavrum bu haritayı çizerken kırk asırlık Türk yurdunu sınırlarımız dışında bırakmadın mı?" diye sorar ve ardından tebeşiri alarak İskenderun'u Türkiye sınırları içinde gösteren bir harita çizer ve "böyle olmayacak mı?" der.

Atatürk Hatay'ı hangi nedenlerle Türk yurdunun sınırları içinde göstermiştir? (10 puan)

Bölge halkının büyük çoğunluğunun Türk olması (5 puan)

Hatay'ın Misak-ı Milli sınırları içinde yer alması (5 puan)

(Öğrencilerin bu doğrultuda verdiği benzer yanıtları da tam doğru kabul edilecektir.)

ESKİŞEHİR

Bu örnek yazılı sınav soruları 9 Şubat 2024 tarihinde yapılan İl zümre öğretmenler kurulu toplantısında il/ilçe alan zümre öğretmenlerince kararlaştırılan senaryolardan 1. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Sınavınız bitmiştir. Cevaplarınızı kontrol ediniz.